

rium exortitur, quo per afflictum Spiritum. S. validè eli A. Ver. 20.) In maria tua, & semita tua in aquis multis, & vestigia tua non cognoventur.

Dinceps exponit modum, quo Deus populum suum per mare rubrum, sumetiam per desertum deduxerit, postquam deinceps in dicto mari Aegyptus, egit. At ergo per invicem gradiente mare, ante populum tuum, Deum ambulasse ac sibi semitas in copiose aquis delegisse, nec tamen vestigia que impreserat ipse in nuda aquis arena, seu quem per eam ductabat populus Hebreus, cognoci posset aegyptius, quos conantes per eadem ingredi & procedere, tandem studium, aque illius, qui condidit illas, amorem vehementius accendatur.

(Illustrans coruptiones tuae orbis terra.) Hieronymus, separaverunt fulgura Orbi. Alii, illustraverunt terram habitu. Quidam, illustraverunt. Augustinus, apparuerunt fulgura tua. Pronomen Hebreus deest. In Reges Chanaan ignes jaculatorum Deum quidam hinc significari putant, quibus non responsum Genebrardus, quasi hoc in libro Iohue tradidit. A. Ab iolis foliis lapidis grandis mentio expressa est, quamvis non raro fulgurum & coruptionis ignes cum grandine prodeant. Iohannes b. narrat, ubi universi Aegyptiorum exercitus tunc intraret, idque sursum efflum ac rellum, cum procolla descendens illos deprehendisset, imberes quoque ac ingentia tonitrua flammis coruscantibus crebraque fulminibus edita esse. Ita Illyrico Piatetrio, cellus et coruptiones tuae viderem, innuit forsan cum grandine demissa tonitrua, & discurrente fulgure Aegypti terram, quibus percussa curva herba agri, emogue lignum regnare c. Othrem porri terra, cui coruptiones illuxerunt, intelligit Propheta habitu, levigatione, nec universum, sed longius ac latius per magnum spatium. Grati & Lyranus videtur figurate interpretari dei celestis prodigiorum in maius cubito editorum, & non de luminis, & ignibus, qua similitudine utitur Christus ad ostendendam adventus sui secundum manifestationem d. Sed nihil verat de istis quoque concedere.

De mystico sensu fatis multi superioris. Ei qui est de fulguribus five fulgoribus divinis predictions, & exariantis Solis justitia, arque gravis in membris hominum, favebat Ambrosius, & alii Profer f., nam identecrat apud utrumque de vocatione Gentium opus, licet non eodem modo distinctum. Tritius etiam sensus est de coruscantibus, tunc exemplis, tunc miraculis. Hoc vero in sua deinceps vita coruptiones tantum ratione habent, priuipaque intelligentur, effluentia, & iusta fulguris oculorum acrum pessigentia, ut at Nazianzenus.

(Commotus est & contremuit terra.) Hieronymus, commota est & commota est terra. Augustinus commotus est & contremunda facta est terra. In Romano Piatetrio, vidi, & commota est terra. Hoc non est illius, sed 96. b. Psalmi illustrerunt, alias, alluviantur fulgura ejus Orbis terra, vidi, & commota est terra. Videntur ita quoque legesse Iohannes: preterire locum, repente & commota est, & contremuit terra. Videlicet auctoritate super mare ambulante visibiliter, invisibiliter vero corda tumentia superborum concavitate, fluviis deflexa carnalium comprimente, justificante impios, superbos humiliante, quod carnalium non tentit, à quo fit ut dico dicuntur vestigia illius ab eo non cognosci. & haec de causa oportet ut corporalibus pedibus Christi corporaliter incubans, & corporalibus labiis pedes eorum decoleantur, venient peccatorum peccatrix percepentes, sicut illa mutatio dextera Ezechiei (de qua in hoc Psalmo prius regimus) & quia mirabiliter, led invisibiliter justificat Christus impium, etiam carnalibus innocentem. Idem Bernardus a modello de visitationibus Verbi (post sibi factis, occulto tamen modo dilaciones, ait neclite se vestigia illius. Eget locutus attenta lectione, & confidatione. Citat ex Joanne 6. vestis una vent, aut quo vadet, cui similis in Job sententia, & vobis ad me, non videbo eum, si abiens, non inveniam. Omnis ex creaturis de DEO cognitio habet per vestigia dicitur, quia confusa est, & obiecta. Legendus Magister d. & B. Thomas, & Bezzelio f. & quod est in Job 3. forsan vestigia DEI comprehendens & uideat per perficium omnipotentem repetit? & in Cantico Canticorum b: Si ignoras te, eredete, seu abi, pot vestigia gregum tuorum. Cyril. & Alexandrinus incomprehensibilitatem divinitatis inter alia probat hujus Psalmi testi-

1. Mat. 14.
2. Act. 10.
3. Act. 11.
4. Act. 12.

5. Exod. 9.
6. Exod. 10.
7. Exod. 11.

8. Exod. 12.
9. Exod. 13.

10. Exod. 14.
11. Exod. 15.

12. Exod. 16.

13. Exod. 17.

14. Exod. 18.

15. Exod. 19.

16. Exod. 20.

17. Exod. 21.

18. Exod. 22.

19. Exod. 23.

20. Exod. 24.

21. Exod. 25.

22. Exod. 26.

23. Exod. 27.

24. Exod. 28.

25. Exod. 29.

26. Exod. 30.

27. Exod. 31.

28. Exod. 32.

29. Exod. 33.

30. Exod. 34.

31. Exod. 35.

32. Exod. 36.

33. Exod. 37.

34. Exod. 38.

35. Exod. 39.

36. Exod. 40.

37. Exod. 41.

38. Exod. 42.

39. Exod. 43.

40. Exod. 44.

41. Exod. 45.

42. Exod. 46.

43. Exod. 47.

44. Exod. 48.

45. Exod. 49.

46. Exod. 50.

47. Exod. 51.

48. Exod. 52.

49. Exod. 53.

50. Exod. 54.

51. Exod. 55.

52. Exod. 56.

53. Exod. 57.

54. Exod. 58.

55. Exod. 59.

56. Exod. 60.

57. Exod. 61.

58. Exod. 62.

59. Exod. 63.

60. Exod. 64.

61. Exod. 65.

62. Exod. 66.

63. Exod. 67.

64. Exod. 68.

65. Exod. 69.

66. Exod. 70.

67. Exod. 71.

68. Exod. 72.

69. Exod. 73.

70. Exod. 74.

71. Exod. 75.

72. Exod. 76.

73. Exod. 77.

74. Exod. 78.

75. Exod. 79.

76. Exod. 80.

77. Exod. 81.

78. Exod. 82.

79. Exod. 83.

80. Exod. 84.

81. Exod. 85.

82. Exod. 86.

83. Exod. 87.

84. Exod. 88.

85. Exod. 89.

86. Exod. 90.

87. Exod. 91.

88. Exod. 92.

89. Exod. 93.

90. Exod. 94.

91. Exod. 95.

92. Exod. 96.

93. Exod. 97.

94. Exod. 98.

95. Exod. 99.

96. Exod. 100.

97. Exod. 101.

98. Exod. 102.

99. Exod. 103.

100. Exod. 104.

101. Exod. 105.

102. Exod. 106.

103. Exod. 107.

104. Exod. 108.

105. Exod. 109.

106. Exod. 110.

107. Exod. 111.

108. Exod. 112.

109. Exod. 113.

110. Exod. 114.

111. Exod. 115.

112. Exod. 116.

113. Exod. 117.

114. Exod. 118.

115. Exod. 119.

116. Exod. 120.

117. Exod. 121.

118. Exod. 122.

119. Exod. 123.

120. Exod. 124.

121. Exod. 125.

122. Exod. 126.

123. Exod. 127.

124. Exod. 128.

125. Exod. 129.

126. Exod. 130.

127. Exod. 131.

128. Exod. 132.

129. Exod. 133.

130. Exod. 134.

131. Exod. 135.

132. Exod. 136.

133. Exod. 137.

134. Exod. 138.

135. Exod. 139.

136. Exod. 140.

137. Exod. 141.

138. Exod. 142.

139. Exod. 143.

140. Exod. 144.

141. Exod. 145.

142. Exod. 146.

143. Exod. 147.

144. Exod. 148.

145. Exod. 149.

146. Exod. 150.

147. Exod. 151.

148. Exod. 152.

149. Exod. 153.

150. Exod. 154.

151. Exod. 155.

152. Exod. 156.

153. Exod. 157.

154. Exod. 158.

155. Exod. 159.

156. Exod. 160.

157. Exod. 161.

158. Exod. 162.

159. Exod. 163.

160. Exod. 164.

161. Exod. 165.

162. Exod. 166.

163. Exod. 167.

164. Exod. 168.

165. Exod. 169.

166. Exod. 170.

167. Exod. 171.

168. Exod. 172.

169. Exod. 173.

170. Exod. 174.

171. Exod. 175.

172. Exod. 176.

173. Exod. 177.

174. Exod. 178.

175. Exod. 179.

176. Exod. 180.

177. Exod. 181.

178. Exod. 182.

179. Exod. 183.

180. Exod. 184.

181. Exod. 185.

182. Exod. 186.

183. Exod. 187.

184. Exod. 188.

185. Exod. 189.

186. Exod. 190.

187. Exod. 191.

188. Exod. 192.

189. Exod. 193.

190. Exod. 194.

191. Exod. 195.

192. Exod. 196.

193. Exod. 197.

194. Exod. 198.

195. Exod. 199.

196. Exod. 200.

197. Exod. 201.

198. Exod. 202.

199. Exod. 203.

200. Exod. 204.

201. Exod. 205.

202. Exod. 206.

203. Exod. 207.

204. Exod. 208.

205. Exod. 209.

206. Exod. 210.

130 alium à DEO diversum. Fagor tamē in argumēto A
necessariam omnino vim non esse.
In manu Moysi & Aarōn.) Frequens formula, ut in
manu itidem, atque per manū, ministerium, direc-
tionem, gubernationem, &c. Potius, sicut Moysi,
ita nomen aliud fratris in oblique calu declinatum po-
ni. Hoc nunquam illuc percepit sic possum in Scripturis reperi. Nec multum referit arbitror leste quae
de causa id factum sit. Unus, quod Iesaiā, Athanasius
legit, & in hoc Moysi, & in Apocalypsi, in manu
Moysi. & in brachio Aaron.

Celeberrimi hi dux fratres populi Hebrei Duces, de quibus in explanatione Capitis 7. Actuum Apostolorum non pauca disputavat. Aaron major Mole tribus annis b, medium inter Mariam & Iulium, datus est Moysi à Deo locus, ad educationem de Egypte populū, unde quoniam eloquens erat, os Moysi esset, ac pro eo loqueretur, tamquam Propheta, tū la-
terperis ipsius d: virga intulit plágas Egyptis e: &
quamvis aliquarum dixerit auctor dicatur, quarum
dam Moyses, nonnullarum Deus, qui Princeps omnium cauila erat; nihilominus Exodi extreme capite undecimo creditur in Moysi & Aaron scilicet omnia offen-
ta coram Pharaone. Præterea designatus est ordinarius Sacerdos f ritigie conjecturatus, etiam præ-
rogativum dignitatis ejusdem habecet, & munia inter-
dant illius exercitus Moyses, ut alibi videbimus g.
Deinde flani inter mortuos, & viventes cum rubeis
pro populo deprecatus est, & cœlavit plágas h, de quo re-
dixi in Commentario libri Sapientiae i: Ad hanc virga
illius germinavit turgentibus gemmis, ac erumpenti-
bus in flores, qui foliis dilatatis in amygdalas defor-
mati sunt k. Tandem aliquo modo peccatum, & fin-
gena populo vitulum l, & incredulitas ori DEI ad aquas
centrālēs m. De priore autem peccato in Aquam
Apololorum narratio n differit. Utique fratri tribu-
tuit hoc loco manus deducendi, ac regendi populum,
qui Moyses id præsternit civiliter faciebat, Aaron
per le, ac proprie tamquam facit pœfetus. Utrum
que conjungit iterum in alio Psal. o David & Moysi
sunt servos suos, Aaron quem elegit ipsum: posuit in illis
verbis figurorum sursum, & predilectus in terra Cham.
Exprobans item Deus ingratu populo beneficia, tūm
verò educationem de Egypto, adjungens stratiotibus illis
Mariam sororem, ait p, eduxit te de terra Egypti, &
de domo servientium liberasti te, & misere facias
tus meus o, & Aaron, & Mariam. Paraphrases apud Michælam tres Prophetas appellant, & Moyse quidem misum, ut doceret iudiciorum traditionem:
Aaron, ut expiatet populum; Mariam, ut instrueret
multitudinem.

Mysticè in hoc Psalmō nostro, & in Michæla Moy-
ses, & Aaron designant cumdeum Christum. Duxen si-
mul seu Regem, & Pontificem: in illo autem Propheta-
ta, Maria illa, CHRISTI matrem Mariam, nosram
simil matrem, instruictricem, doctricem, magistram,
confolatrix in hoc defere, & lacrymarum valle.
Nec deum inter nos, qui pro Mole sunt & Aarone ma-
gister fidei & morum, atque Sacerdotes, & Episcopi
sub uno hierarcha: & Maria fororis Mole loco infe-
rioris ministri possint intelligi. Est item Moyes, lex
spiritualis: Aaron, Sacerdotium: Maria, vaticinium
propheetarum, ut intercessor Hieronymus. Moy-
ses item ex aquis extractus, & aquariens, potest, ut
a Hugo, designare humiles, & adiua vita vacantes:
Aaron, montanus significans, contemplati-
vus. Præterea in Moye baptismus denotatur, quia de aquis,
ut dixi, eductus est, per aquas populum deduxit; de
terra extrauit aquas: Aaron præfiguravit Christum
Pontificem nostrum, mediatorem inter Mosen, &
Pharaonem, inter mortuos, & viventes. Aaron
etiam, & Huc commendatis iunus, id CHRISTO, &
Spiritui sancto, si qua qualis nobis nascatur: sicut
Aaron uxori de Tisba Iuda sumens, regiam sacer-
dotali dignitate copulavit; ita CHRISTUS utraque
prædictus fuit, Sic Aguanus, plusquam Petrus
Bersiorius in Dictionaryo, & Joannes Matolonus in
Promptuario Juris divini, & humani. Is pôrò quem
vocant Hieronymum, in commentatori Psalmorum gege-
nus demonstrat, quo pacto Ioseph, mortuis Mole, &
Aaron, perducens populum in terram promissionis, pra-

PSALMUS SEPTUAGESIMUS SEPTIMUS.

Intellectus Asaph.

A Tendite popule mēus legem meam: incli-
nate autem vestram in verba oris mei.
2 Aperiat in parabolis os meum: loquar propo-
sitiones ab initio.
3 Quanta audivimus & cognovimus ea: & patres
nostrī narraverunt nobis.
4 Non sunt occultata à filiis corum, in genera-
tione altera.
Narramus laudes Domini, & virtutes ejus &
mirabilis ejus, quæ fecit.
5 Et tufuitur testimonium in Jacob: & legem
posuit in Israel.
Quanta mandauit patribus nostris nota facere
a filiis suis: & ut cognoscat generatio al-
tera.
Filiū qui nascentur, & exsurgent, & narrabunt
filii suis.
7 Ut ponam in DEO spem suam, & non obli-
viciam opūrum DEI: & manda tuas exequi-
rant.
8 Ne fiant sicut patres corum: generatio prava &
exasperans.
Generatio: quæ non dixi coram eis: & non est
creditus cum DEO spiritus ejus.
9 Fili Ephraim intendens & mitientes arcum:
conversi sunt in die bellū.
10 Non custodierunt testamentum DEI: & inlege-
rūs soluerunt ambulare.
11 Et oblitii sunt beneficiorum ejus: & mirabilium
ejus quæ ostendit eis.
12 Coram patribus corum fecit mirabilia in terra
Egypti, in campo Tanos.
13 Interrupit mare, & perduxit eos: & statuit
aqua quasi in ure.
14 Et deduxit eos in nube diei: & tora nocte in il-
luminations ignis.
15 Interrupit petram in eremo: & adaquavit eos
velut in abyssu multa.
16 Eredixit aquam de petra: & eduxit tamquam
fluminā aquas.
17 Et appulit adhuc peccate ei: in iram ex-
citaverunt Excelsum in iniquo.
18 Et tentaveunt DEUM in cordibus suis: ut pe-
terent eis animabus suis.
19 Et male locuti sunt de DEO: dixerunt: Num-
quid poterit DEUS parare mensam in deserto.
20 Quoniam percussit petram, & fluxerunt aqua,
& torrentes inundaverunt.
Numquid & panem poterit dare, aut parare
mensam populo suo?
21 Ide audivit Dominus, & distulit, & ignis ac-
census ei Jacob, & ita ascendit in Israel.
22 Quia non crediderunt in Deo, nec speraverunt
in salutari ejus.

23 Et

- 23 Et mandavit, nubibus defuper, & janus cœlia
aperuit.
24 Et pluit illis manna ad manducandum, & pa-
netem cœli dedit eis.
25 Panem Angelorum manducavit homo: cibaria
misericordia eius in abundancia.
26 Transfult autrum de celo & induxit in virtu-
tē sua Africum.
27 Et pluit super eos sicut pulverem carnes: & si-
cut arenam maris volatili pennata.
28 Et ceciderunt in medio castrorum eorum, cir-
ca tabernacula eorum.
29 Et manducaverunt & saturati sunt nimis, &
desiderium eorum attulit eis. 30 Non sunt
fraudati à desiderio suo.
Adiuvos eorum erant in ore ipsorum:
et ia Dei ascendit super eos.
Et occidit pingues eorum, & electos Israhel im-
pedivit.
31 In omnibus his peccaverunt adhuc: & non cre-
diderunt in mirabilibus ejus.
32 Et defecerunt in vanitate dies eorum: & anni
corum cum felicitate.
33 Qusum occideret eos, quærebant eum: &
revertebantur, & dilucido venabant ad eum.
34 Et remoratur sunt quia Deus adiutor eis
corum: & Deus excelsus redemptor eorum
est.
35 Et dilexerunt eum in ore suo, & lingua sua
mentiri sunt ei.
36 Cor autem eorum non erat rectum cum eo: ne
fides habuit in testamento ejus.
37 Ipse autem est misericors, & propitius sicut pec-
catis eorum, & non disperdet eos.
Et abundavit ut avertere iram suam, & non accen-
dit omnem iram suam.
38 Et recordatur est quia cara sunt, spiritus va-
dens, & non rediens.
39 Quoties exacerbaverunt eum in deserto, in
iram concitatorem cum iniquo?
40 Et conversi sunt, & tentaverunt Deum: & san-
ctum Israhel exacerbaverunt.
41 Non sunt recordati manus ejus, de qua rede-
mitios de manu tribulantibus;
42 Sicut posuit in Egypto signa sua, & prodigia
sua in campo Tanos.
43 Et convertit in sanguinem flumina eorum, &
imbres eorum, ne biberent.
44 Misit in eos genyiam, & comedit eos: & ra-
nam & disperdet eos.
45 Et dedit aruginti fractus eorum, & labores eo-
rum locutus.
46 Et occidit in grandine vineas eorum, & moros
eorum in pruina.
47 Et tradidit grandini jumenta eorum, & posse-
fitione eorum igni.
48 Et tradidit grandini jumenta eorum, & posse-
fitione eorum igni.
49 Misit in eos iram indignationis suæ, indigna-
tionem, & iram, & tribulacionem, immis-
siones per angelos malos.
50 Viam fecit semita iræ suæ, non perpeccit à mor-
te animabas eorum: & jumenta eorum in mor-
te conculcit.
51 Et percussit omne primogenitum in terra Egypti:
primi: primogenitus omnis laboris eorum in taber-
naculo Cham.
52 Et abstulit sicut oves populum suum: & perdu-
xit eos tamquam gregem in deserto.
53 Et deduxit eos in ipse, & non timerunt: &
mimicos eorum operuit mare.

Lxx in psal. Tom. III.

Attende popule mēus legem meam, inclinate au-
reum vestram in verba oris mei.

Titulus idem est cum circulo Psalmi 73. di-
stinximus quia aliás de Asaph quis esset, nempe
Cantorum Praefectus unus, non scriptor
Psalorum, in quorum circulo eis & quid
ibi velit, intelleximus. **E**o certè opus ad
percipiendum Psalmum istum parabolicum seu proble-
maticum, & in quo statim à principio attentione exigitur.

Argumentum prolixi Psalmi est enumeratio admirabilem Dei operum à populi de Egypto liberatione, ad id aliquem tempus, quo David constitutus est Rex; &
quā populus ille male tantis beneficiis relponderit,
tempus DEUM offendit, acque ad iracundiam pro-
vocando, nec poenis ac flagellis, que subinde corre-
ctionis causa illi DEUS infligebat, proficiendo. My-
sticè latens enim, quem Spiritus sanctus intendit, con-
veniens CHRISTO, que in hoc Psalmo a de ratione
descendi per parabolam dicuntur, quia sub eodem citan-
tur a Matthæo b: illa etiam, quæ sub finem de regno
David, quoniam tunc persona, tunc regnum ipsius
1 3 typus.

Titulus idem est cum circulo Psalmi 73. di-
stinximus quia aliás de Asaph quis esset, nempe
Cantorum Praefectus unus, non scriptor
Psalorum, in quorum circulo eis & quid
ibi velit, intelleximus. **E**o certè opus ad
percipiendum Psalmum istum parabolicum seu proble-
maticum, & in quo statim à principio attentione exigitur.

Argumentum prolixi Psalmi est enumeratio admirabilem Dei operum à populi de Egypto liberatione, ad id aliquem tempus, quo David constitutus est Rex; &
quā populus ille male tantis beneficiis relponderit,
tempus DEUM offendit, acque ad iracundiam pro-
vocando, nec poenis ac flagellis, que subinde corre-
ctionis causa illi DEUS infligebat, proficiendo. My-
sticè latens enim, quem Spiritus sanctus intendit, con-
veniens CHRISTO, que in hoc Psalmo a de ratione
descendi per parabolam dicuntur, quia sub eodem citan-
tur a Matthæo b: illa etiam, quæ sub finem de regno
David, quoniam tunc persona, tunc regnum ipsius
1 3 typus.